

Keuze uit de aanwinsten

Afb. 1. Monstrans van gedeeltelijk verguld zilver.

H. 63,3 cm, Diam. voet 19 cm. BREDA, ca. 1525, toegeschreven aan JAN GELDOLFS HOGHENZOON. Merken: Breda en meesterteken G in vierkant.

Opm.: De monstrans werd in 1981 door de heer F. H. Rökker te Uden schoongemaakt en gerestaureerd, waarbij de ontbrekende glazen cylinder werd aangevuld. Het meesterteken G werd door Knippenberg (*op. cit.*) aan Geldolfs toegeschreven. Van deze meester zijn vele monstransen bekend, o.a. in de musea van Brussel, Leningrad en Oldenburg en in een aantal Noordbrabantse en Belgische kerken (Archennes, Asten, Kortessem, Mierlo (1527 gedateerd), Opitter, Zevenaer), voorts ook één in Frankrijk (in de kerk van Mailley-et-Chazet; tent. cat. *Les trésors des églises de France*, Parijs 1965, nr. 780, pl. 172).

Litt.: over de monstransen van meester G: F. Vermeulen, 'Vijftiend' eeuwse Bredasche monstransen, in: *Het Gildeboek* 7 (1924), p. 39 e.v.; W. H. Th. Knippenberg, Bredase monstransen uit de 15de en 16de eeuw, in: *Jaarboek 'De Oranjeboom'* 23 (1970), p. 65 en tent.

cat. *Aspekten van de Laotgotiek in Brabant*, Leuven 1971, p. 545 e.v.

Herk.: Veiling Sotheby, Londen 14-4-1961, nr. 8, met afb.; Kunsthandel Jack Boas, Londen. Aankoop 1981 (inv. nr. 1981-2).

Afb. 2. Schaalbodem van zilver met een gedreven allegorische voorstelling.

Diam. 18,6 cm.

NOORD-NEDERLAND, ca. 1595.

Opm.: De allegorie is volgens Panofsky (*Ned. Kunsthist. Jaarboek* 12 (1961), p. 22-31) een waarschuwing tegen syfilis. De zilversmid maakte gebruik van een prent van J. Sadeler naar Chr. Schwarz. In het Rijksmuseum bevindt zich een aan Matthijs Molckman toegeschreven schaal op voet (Middelburg, 1595), waar voor de schaalbodem dezelfde prent is gebruikt.

Litt.: J. W. Frederiks, *Dutch Silver*, iv, The Hague 1961, nr. 53, pl. 64; I. Weber, *Deutsche, Niederländische und Französische Renaissanceplaketten 1500-1650*, München 1975, Nr. 696; Tent. cat. *Nederlands zilver/Dutch silver 1580-1830*, Amsterdam-Toledo-Boston 1979/80, nr. 6, met afb. (schaal van Molckman).

Herk.: Verz. Lion Morpurgo, Amsterdam; Kunsthandel J. Polak, Amsterdam. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1982 (inv. nr. 1982-4a).

Afb. 3. Schaalbodem van zilver met de voorstelling van de Mannaregen (Exodus 16). Diam. 18,7 cm.

NOORD-NEDERLAND, ca. 1595.

Opm.: Weergegeven is het verzamelen van het manna en van de kwakkel door de Israëlieten tijdens hun tocht door de woestijn. Mozes wijst met zijn staf naar de hemel. In Numeri 11:31-35 wordt gesproken over een zeer overvloedige kwakkelregen als straf, waarbij vele Israëlieten door hun gulzigheid omkomen. Het prentvoorbeeld voor deze schaal is nog niet gevonden. Ook de iconografische samenhang tussen de schaalbodems van afb. 2 en 3 is nog niet duidelijk.

Litt.: J. W. Frederiks, *op. cit.* (zie litt. vorige afb.), nr. 54, pl. 65; I. Weber, *op. cit.* (zie litt. vorige afb.), Nr. 697.

Herk.: Verz. Lion Morpurgo, Amsterdam; Kunsthandel J. Polak, Amsterdam. Geschenk van de Rijksmuseum-Stichting, 1982 (inv. nr. 1982-4b).

Afb. 4. Terrine met deksel en onderschotel van zilver.
H. 29 cm (terrine alleen H. 28,5 cm, Br. 24,3 × 39,5 cm), schotel 34,5 × 50,5 cm.
DEN HAAG, 1763/64, door ENGELBART JOOSTEN. Merken: Den Haag, Hollandse leeuw, jaarletter R (terrine) = 1763, S (onderschotel) = 1764, meesterteken Ei van Engelbart Joosten.
Opm.: Engelbart Joosten vervaardigde in 1766 en 1768 twee zeer overeenkomstige terrines (Tent. cat. *Nederlands zilver/Dutch silver 1580-1830*, Amsterdam-Toledo-Boston 1979/80, nr. 132 en J. W. Frederiks, *Dutch Silver*, II, The Hague 1958, nr. 535, pl. 267).
Litt.: Th. M. Duyvené de Wit-Klinkhamer, *Seventeenth-Century Dutch Silver in the J. W. Frederiks collection*, in: *Apollo* 80 (1964), p. 395, met afb.
Herk.: Verz. J. W. Frederiks, Den Haag (veil. Sotheby Mak van Waay, Amsterdam 19-11-1981, nr. 20, met afb. op omslag). Aankoop 1981 (inv. nr. 1982-1).

Afb. 5. Twee ringen van goud, de een versierd met een manskop in cartouche, de ander met een fantasiegesp. Diam. respect. 1,8 en 1,9 cm.
AMSTERDAM, 2de kwart 18de eeuw. Merken: Amsterdam, Hollandse leeuw, jaarletter linker ring D = 1738, rechter ring onduidelijk, meesterteken linker ring BH (Citroen nr. 92) = Gerrit Beekhuis (1704-1765), rechter ring P.B (Citroen nr. 725) = Pierre Daniel Bellanger (1699-1768).
Herk.: Kunsthandel F. Laméris, Amsterdam. Aankoop 1981 (inv. nrs. 1981-55 en 54).

Afb. 6. Broche van goud, versierd met wit en blauw email en een steen van lapis lazuli.
2,5 × 2,5 cm.

AMSTERDAM, ca. 1910, uitgevoerd door L. W. van Kooten, naar ontwerp van BERT NIENHUIS (1873-1960). Merken onduidelijk.

Litt.: cf. W. van Dienenhoven, in: *Onze Kunst* 19 (1911), afb. op p. 86.

Tent.: *Klokken, zilver, sieraden uit de Nederlandse art nouveau en art déco*, Utrecht 1976, nr. 99, met afb. (de amethyst werd sindsdien door lapis lazuli vervangen).

Herk.: Verz. H. A. Dommissie, Amsterdam. Aankoop 1982 (inv. nr. 1982-66).

Afb. 7. Armstoel van coromandelhout.

H. 91,5 cm, H. zitting 43 cm, Br. 62 cm, D. 46 cm.

Ontworpen door G. W. DIJSELHOF (1866-1924) en vermoedelijk uitgevoerd in de werkplaats van E. J. van Wisselingh & Co te Amsterdam, ca. 1900.

Opm.: De handbedrukte trijp van de zitting met gestyleerde ornamenten in beige, rood en geel is ontworpen door Th. W. Nieuwenhuis (1866-1951) en uitgevoerd door de Hengelose trijpwerverij te Hengelo (Ov.).

Herk.: M. F. Hennus, Hilversum. Aankoop 1982 (inv. nr. 1982-41).

Afb. 8. Armstoel van mahoniehout.

H. 90 cm, H. zitting 40 cm, Br. 60 cm, D. 78 cm.

Ontworpen door architect J. F. STAAL (1879-1940), ca. 1907.

Opm.: Maakte deel uit van een ameublement, dat Staal voor eigen gebruik ontwierp. Het beeldhouwwerk, bestaande uit papegaaien- en hondenkoppen is van de hand van J. Mendes da Costa (1863-1939). De bekleding van trijp is naar ontwerp van Th. W. Nieuwenhuis (1866-1951) en uitgevoerd door de Hengelose trijpwerverij te Hengelo (Ov.).

Herk.: Geschenk van A. Staal, Amsterdam, 1981 (inv. nr. 1981-76).

Afb. 9. Schoorsteenboezemversiering van coromandelhout.
H. 164 cm, Br. 118 cm, D. 14 cm. Het paneel 81 × 66 cm.
AMSTERDAM, ca. 1925.

Opm.: Het houten paneel is versierd met zwart, rood en groen batikwerk met gestyleerde bloemkelken en -bladeren van de fuchsia.

Herk.: Geschenk van de fam. J. Hörchner, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982-79).

Afb. 10. 'Japansche rock' of 'sjamberlouck' van sits met florale opdruk in zwart.
L. 154 cm.

INDIA, 2de helft 18de eeuw.
Herk.: Mevrouw A. Meurer-Huidekooper, Amsterdam. Aankoop 1982 (inv. nr. 1982-80).

Afb. 11-13 en omslag. Tête-à-tête van porselein, bestaande uit een blad, een theepot, een melkkan, een suikerpot en twee koppen en schotels. Beschilderd in geel, roodbruin, blauw en groen met een gestyleerd decor van lelies waarin een wapen en de initialen mvv zijn opgenomen. Blad 29,2 × 32,6 cm. H. theepot 25,2 cm.

Den Haag, ROZENBURG, 1900. Gemerkt: Rozenburg, ooievaar, den Haag, bij (= 1900), werkorndernr. 1254 en monogram JMVV (= J. M. van Rossum); in reliëf de vormnr. 118 (theepot), 119 (melkkan), 120 (suikerpot), 123 (koppen).
Opm.: Op de achterkant van het blad, dat niet gemerkt is, staat het opschrift (zie afb. 12): Meester Louis Paul Marie Hubert Baron Michiels van Verduynen, Regeerings-Commissaris van Nederland. Wereldtentoonstelling Parijs 1900. Aangeboden door:

J. Jurriaan Kok, directeur der fabriek „Rozenburg”. De Rozenburg-fabriek had groot succes op deze wereldtentoonstelling met zijn nieuwe produkten van porselein. Een tweede geheel gelijk serviesje bevindt zich als particulier bruikleen in het Haags Gemeentemuseum.
Herk.: Mr. L. P. M. H. Baron Michiels van Verduynen; J. L. M. A. Hakkenbroek, Den Haag; Mevrouw E. M. Spreij-Hakkenbroek, Nijmegen. Aankoop 1982 (inv. nr. 1982-3).

Afb. 14. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898). Vijf 'cameleons'. Houtsnede, in groen, 298 × 218 mm, in het blok en met potlood gesigneerd.
Opm.: Ontstaan ca. 1920-'30. Deze en de volgende acht prenten vormen slechts een kleine, naar onderwerp, techniek en datering zo geschaarde mogelijke selectie uit de 655 prenten die Jeanne Bieruma Oosting in 1982 aan het Rijksprentenkabinet ten geschenke gaf. Daarmee ontstond hier een nagenoeg compleet overzicht van haar formidabele en veelzijdige grafische produktie. Jeanne Bieruma Oosting kreeg haar opleiding aan de Kunstnijverheidsschool te Haarlem en de Academie voor Beeldende Kunsten te Den Haag. Daarna was zij tussen 1929 en 1940 werkzaam in Parijs waar zij op het atelier van de Engelse graficus Stanley Hayter haar grafische techniek verfijnde. Na Parijs was vooral Amsterdam haar werkterrein. Sedert 1917 heeft zij zich bezig gehouden met de prentkunst waarin zij een grote technische variatie demonstreert in onderwerpen als stilleven, interieurs, parkgezichten en gevelaanzichten, en vooral ook dieren, met een voorkeur voor

minder gebruikelijke als kameleons, slakken, slangen of kevers.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 956).

Afb. 15. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898). Twee slakken op een blad. Litho, in bruin en goud, 275 × 440 mm, op de steen gesigneerd en gedateerd, met potlood gesigneerd.

Opm.: Ontstaan in 1929. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 523).

Afb. 16. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898). 'Stilleven met vismandje'. Houtgravure, 138 × 219 mm, in het blok gesigneerd en met potlood gesigneerd en gedateerd.

Opm.: Ontstaan in 1935. In deze periode maakte Jeanne Oosting vrijwel al haar houtgravures. Zij werd daartoe gestimuleerd door de lessen in houtgraveren die John Buckland Wright op het atelier van Hayter gaf. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 652).

Afb. 17. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898). 'Le Cadran' (De wijzerplaat). Vernis mou, 194 × 62 mm, in de plaat en met potlood gesigneerd.

Opm.: Ontstaan ca. 1935-'40. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 772).

Afb. 18. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898). 'La Mort et la Gloire'. Vernis mou, 423 × 336 mm, met potlood gesigneerd en

gedateerd en geannoteerd no. 3/15.

Opm.: Een van de drie bladen van het album 'L'Amour et la Mort' uit 1937. Na haar eerste album 'Chairs' uit 1931 volgden nog ruim twintig albums waarbij vooral die uit de Parijse tijd van een melancholische stemming getuigen. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 470).

Afb. 19. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898).

'Diana en Acteion'. Gravure en gaastechniek, 195 × 149 mm, in de plaat en met potlood gesigneerd.

Opm.: Ontstaan ca. 1940-'45. Een uit een reeks van tenminste zes illustraties naar de Meta-morfosen van Ovidius. De techniek om een stuk gaas of sjaal te gebruiken ter verkrijging van een toon met structuur was een van de grafische specialiteiten die Jeanne Oosting leerde op het atelier van Hayter. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 809).

Afb. 20. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898).

'Venster in de Jordaan'. Ets en aquatint, 195 × 196 mm, in de plaat en met potlood gesigneerd.

Opm.: Ontstaan ca. 1947. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaar, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 770).

Afb. 21. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898).

'Watersnood'. Ets, vernis mou en aquatint, 494 × 248 mm, met potlood gesigneerd en gedateerd.

Opm.: Hoewel de kunstenaar de prent 1954 dateerde, is de

voorstelling gemaakt naar aanleiding van de watersnoodramp in 1953 die zij toen ter plaatse op tekeningen vastlegde (zie H. Redeker, *Jeanne Bieruma Oosting*, Zutphen 1979, p. 34). Zie ook opm. bij afb. 14.

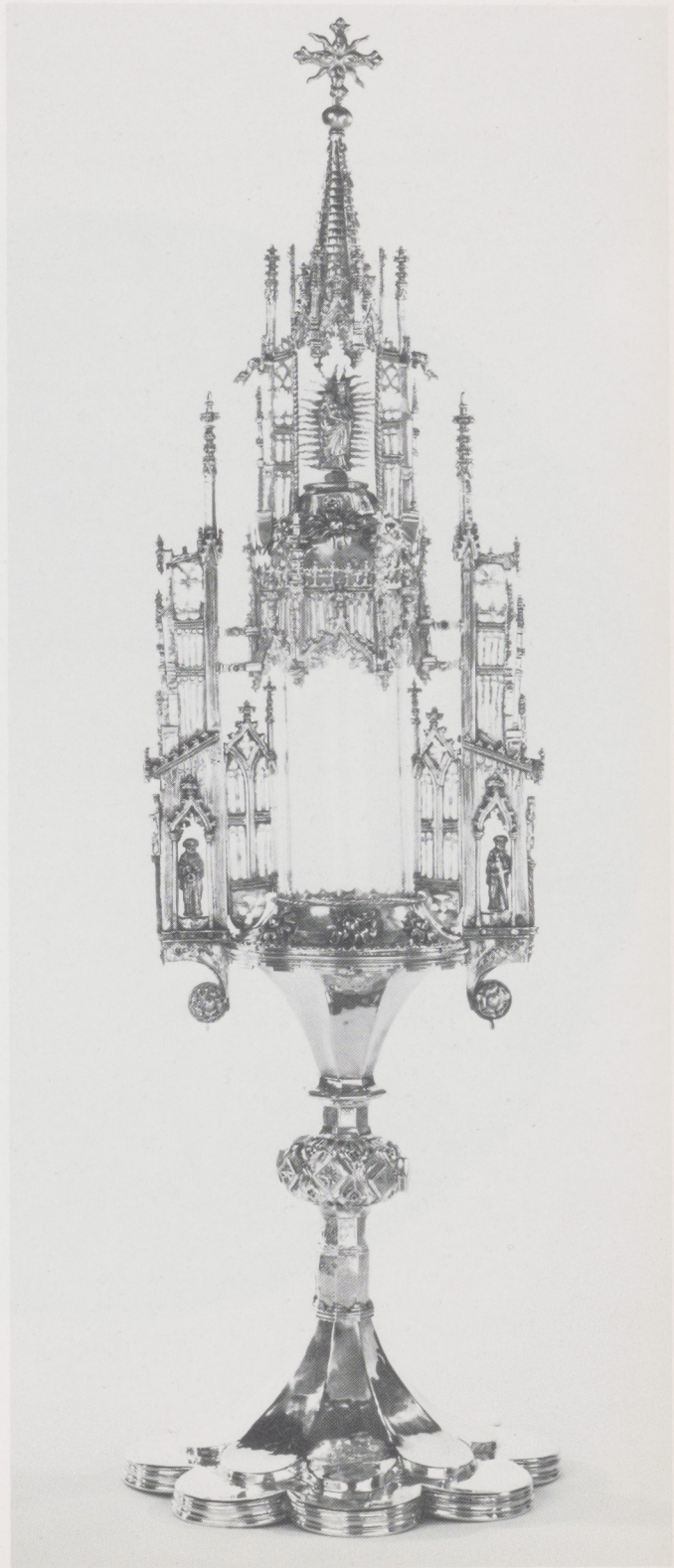
Herk.: Geschenk van de kunstenaars, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 854).

Afb. 22. JEANNE BIERUMA OOSTING (Leeuwarden 1898). 'Octopus'.

Reliëfets en aquatint in zwart, blauw, oranje en rood, 333 × 433 mm, in de plaat en met potlood gesigneerd.

Opm.: Ontstaan ca. 1960. De reliëfets en het gebruik van kleur komen vooral voor op de prenten van na 1950. Zie ook opm. bij afb. 14.

Herk.: Geschenk van de kunstenaars, Amsterdam, 1982 (inv. nr. 1982: 872).





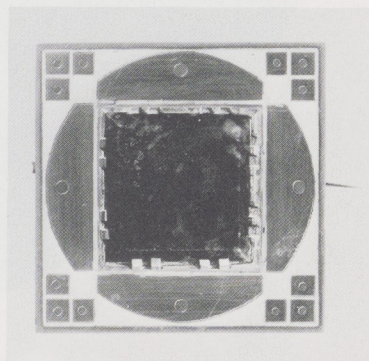




4



5



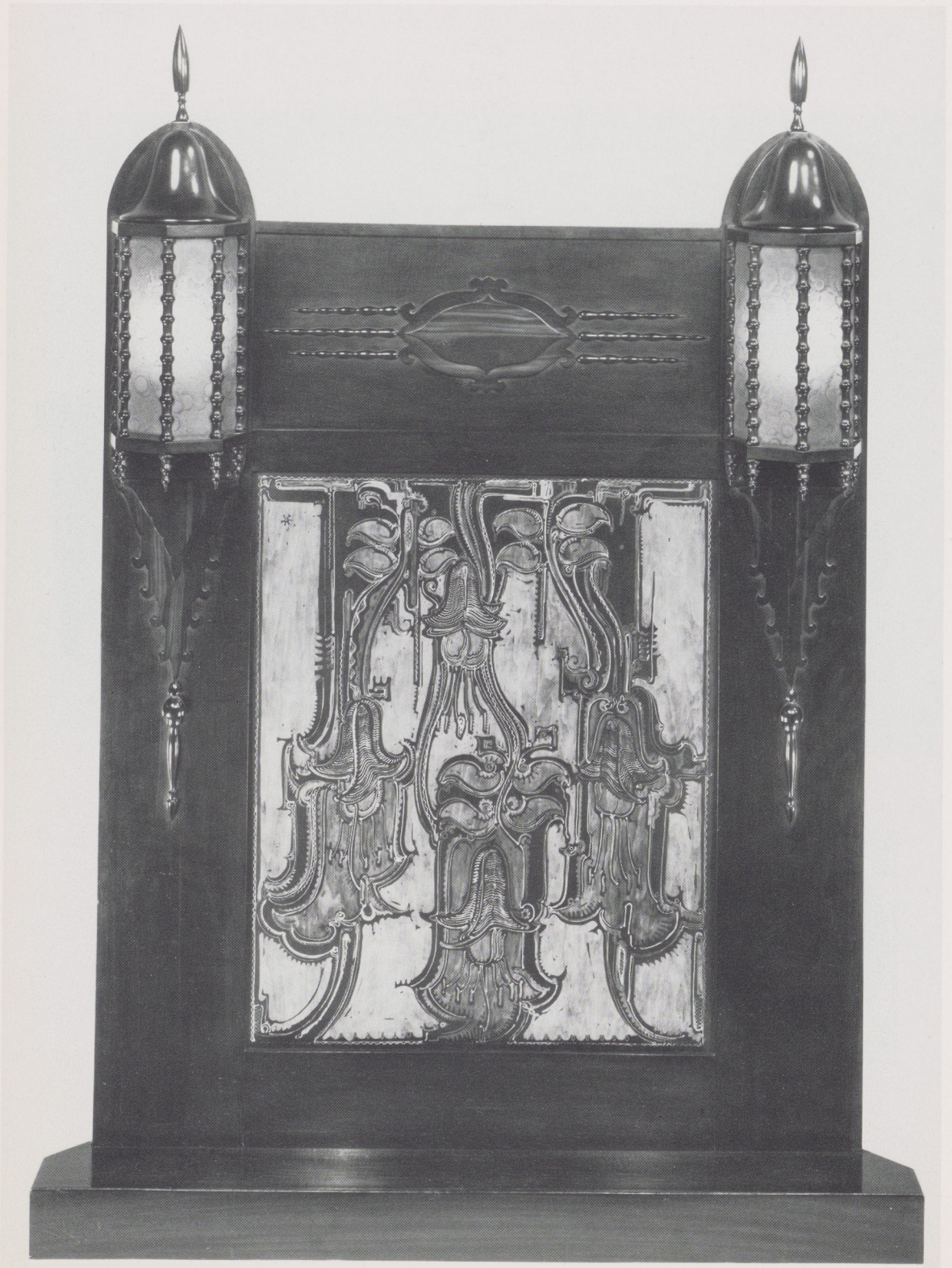
6



7



8



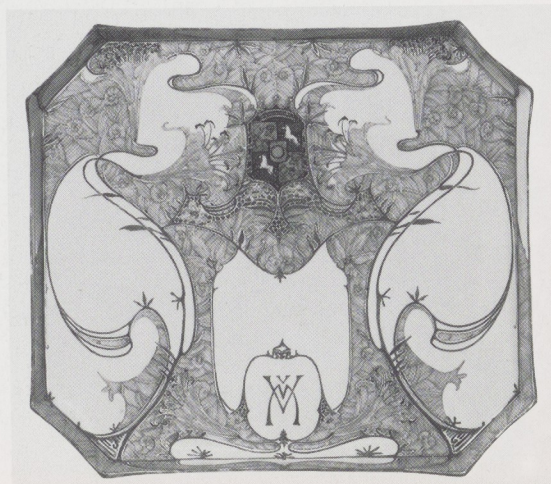




11

Meester Louis Paul Marie Hubert
 Baron Michiels van Verduynen.
 Regeerings-Commissaris van Nederland.
 Wereldtentoonstelling Parys. 1900...
 Aangeboden door:
 J. J. J. J. Kok, directeur der fabriek Rozenburg.

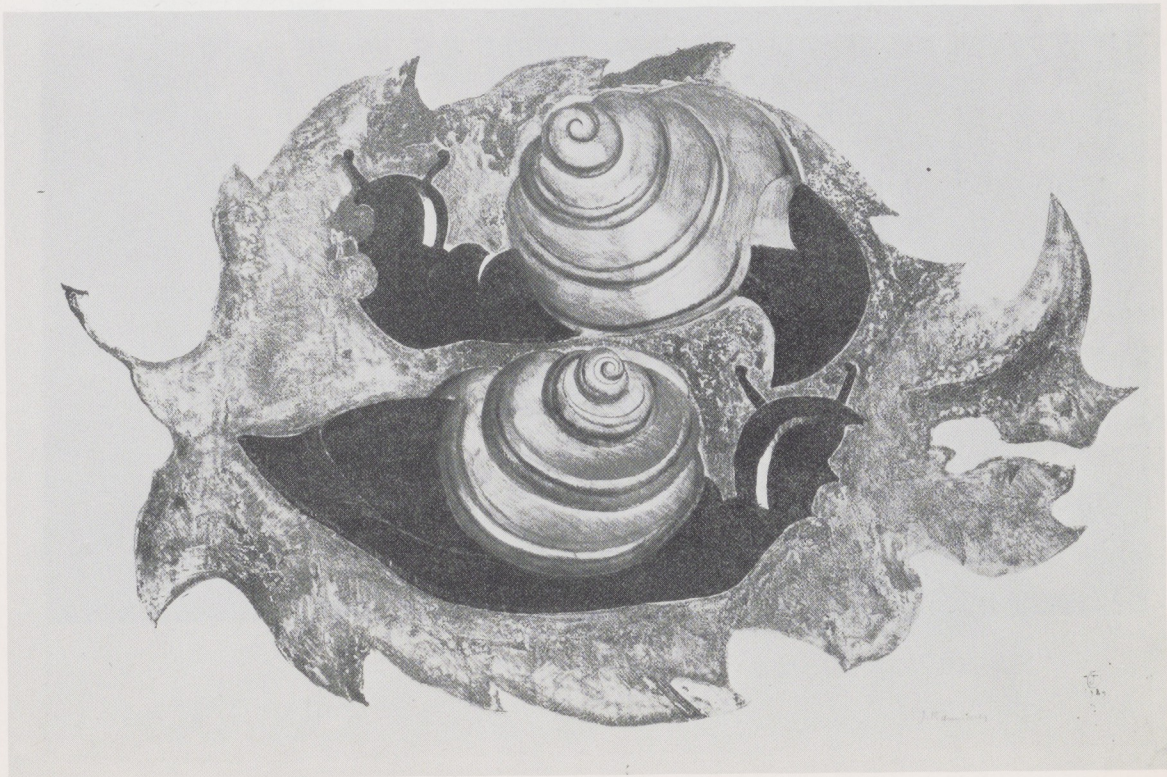
12



13



14



15



16



17

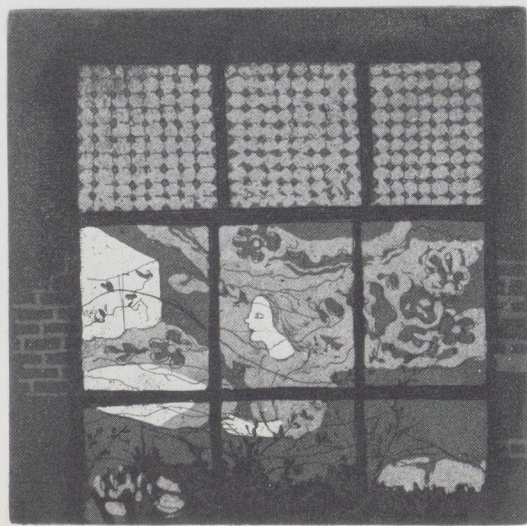


The Death of the Glorious
(1914)

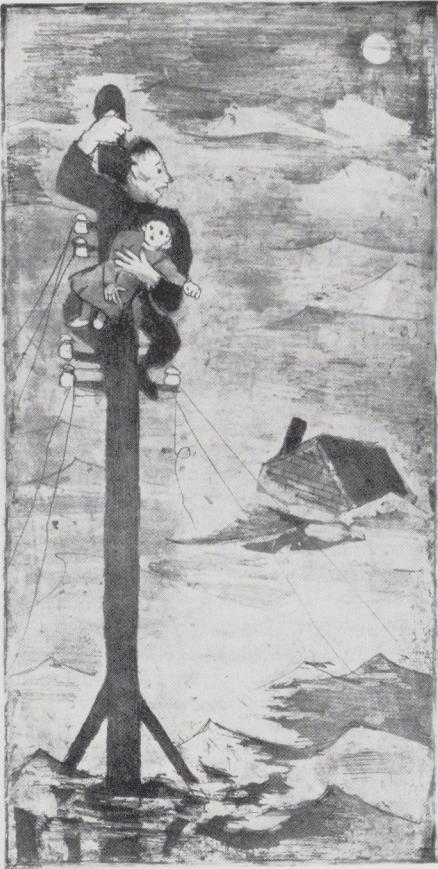
Macgregor, J. K.



19



20



21



22